

**Utbildningsnämndens
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism**

2019

stockholm.se

Innehåll

Inledning och syfte	3
Ansvar och samverkan	3
Lokal lägesbild	5
<i>Kännedom om stadens arbete mot våldsbejakande extremism</i>	<i>7</i>
<i>Samlad bedömning om kunskapsnivån för att motverka våldsbejakande extremism</i>	<i>7</i>
<i>Skolornas fortsatta arbete med att höja kunskapsnivån för att motverka våldsbejakande extremism</i>	<i>8</i>
<i>Samverkan med andra verksamheter och myndigheter</i>	<i>8</i>
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>8</i>
Utbildningsnämnden uppdrag och åtgärder kopplat till våldsbejakande extremism	9
<i>Aktiviteter för Utbildningsnämnden</i>	<i>12</i>
Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler	13
<i>Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum</i>	<i>13</i>
Kompetenshöjande insatser	13
<i>Kompetenshöjande aktiviteter:</i>	<i>14</i>
Uppföljning	14

Inledning och syfte

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak. Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot till exempel mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller de politiska företrädarna på olika nivåer. På så sätt kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra ett hot mot hela demokratin och dessutom ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Den demokratiska processen underkänns av extremisterna och de ser det därför som motiverat att ta till odemokratiska metoder i kampen för att uppnå det de uppfattar vara det ideala samhället¹.

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism². I riktlinjerna framgår att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanerna ska innehålla en lokal lägesbild och därtill lämpliga lokala aktiviteter. Handlingsplanerna revideras årligen. I kommunfullmäktiges budget 2019 framgår att arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas utifrån kunskap och forskning inom området.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är riktat mot tre extremistmiljöer; den autonoma vänstermiljön, vit makt-miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön. En miljö i det här sammanhanget är en samling grupper som delar en ideologisk grund. Att arbetet fokuserar på dessa beror på att Säkerhetspolisen bedömer att dessa grupper är de främsta hoten mot vår demokrati och också mest benägna att använda våld för sin sak.³ Läs mer om stadens arbete på <https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

Ansvar och samverkan

Ansvar

I Stockholms stad verkar och vistas i olika utsträckning personer och grupperingar från alla de våldsbejakande extremistiska miljöer som identifierats i Sverige. Var de finns och hur aktiva dessa olika grupper är skiftar över tid och dessa förändringar kan ske snabbt. Att dessa miljöer ständigt förändras är därför en viktig utgångspunkt att ta hänsyn till för de nämnder i staden som arbetar med dessa frågor. Staden ska aktivt motverka våldsbejakande extremism i de stadsdelar där sådana rörelser har fått fäste. Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, kunskap om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden om radikalisering. Det ska finnas tydliga rutiner för att på individnivå kunna hantera avhoppare och drabbade.

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (Ds 2014:4), s. 17 och 20

² Dnr 155-943/2015

³ Säkerhetspolisens årsbok 2017, s30-35

Stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samtliga nämnder ska genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Behovet av aktiviteter och aktiviteternas innehåll kan variera mellan olika delar av staden beroende på hur lägesbilden ser ut och vilka extremistiska grupper som finns lokalt. Berörda nämnder ansvarar vidare för att anställda inom de egna verksamhetsområdena har kunskap om området och känner till innehållet i nämndens handlingsplan. Nämnderna ska ha en lokal samordnare för detta arbete. Den lokala samordnaren ansvarar för att:

- Delta i stadens nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och ha en nära samverkan med stadens centrala samordnare
- Löpande samverka med polisen och andra berörda aktörer lokalt för att ha en aktuell lägesbild.
- Vara kontaktpunkt från förvaltningen gentemot polisen och andra berörda aktörer i frågor som rör våldsbejakande extremism.
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom förvaltningens verksamheter.
- Stödja förvaltningens verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete.
- Säkerställa, tillsammans med kommunikatör, att förvaltningen har en tydlig och saklig information och kommunikation med invånarna.
- Att bevaka och följa frågan lokalt, regionalt och nationellt.

Samverkan

Stadens verksamheter ska ha en nära samverkan med polisen. Det lokala brottsförebyggande arbetet regleras i samverkansöverenskommelse med polisen. I frågor avseende våldsbejakande extremism ska lägesbild och handlingsplanens aktiviteter tas fram i samråd mellan nämnd och relevant polisfunktion.

Samverkan avseende våldsbejakande extremism ska infogas i den befintliga samverkan och de samverkansorgan som finns idag med polis, skola, socialtjänst, förskola och civilsamhället m.fl. Det är den som är ansvarig för samverkansforumet som är ansvarig för att våldsbejakande extremism tas upp med regelbundenhet vid möten.

Samverkan om individer i risk att radikaliserar

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar. Särskilt viktig i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst och polis, och forum för sådan samverkan ska säkerställas.

Individer ska tillfrågas om samtycke till att dela relevant information med berörda aktörer rutinmässigt av stadens verksamheter så att samverkan kan ske på individnivå med polisen i så stor omfattning som möjligt. Detta är avgörande för att kunna förebygga och förhindra radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Rutin vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism

För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering om radikaliserade individer har en rutin tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat något som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Blankett för avidentifierad information

En blankett för avidentifierad information har tagits fram för att användas vid oro/händelser rörande våldsbejakande extremism. Den finns på intranätet och ska fyllas i och skickas till förvaltningens samordnare. Blanketten är en del i arbetet med att kartlägga förekomsten av våldsbejakande extremism, VBE, lokalt.

Lokal lägesbild

I utbildningsförvaltningens lägesbild framkommer det att vit makt-miljön är mer framträdande gällande händelser kopplat till våldsbejakande extremism än övriga miljöer. De skolor som har svarat på enkäten lyfter fram att vit makt-miljön främst är synlig i skolmiljön genom flygblad, affischering, skadegörelse samt personer som uttrycker våldsbejakande

extremistiska åsikter. Totalt rapporterade de kommunala skolorna 34 olika kategorier av händelser, som var kopplade till vit makt-miljön. Sex skolor uppger att de har uppmärksammat upprepade händelser i samma kategori under året, vilket gör att det totala antalet händelser är fler. Skolorna uppger också att flygblad, klisterlappar, skadegörelser och personer som uttrycker våldsbejakande extremistiska åsikter kopplat till vit makt-miljön uppmärksammats i närområden runt skolorna.

Det är färre händelser som är inrapporterade om den autonoma miljön och den islamistiska våldsbejakande extremistiska miljön. De händelser skolorna uppmärksammat inom dessa miljöer är att personer uttrycker våldsbejakande extremistiska åsikter, flygblad/affischering, demonstration eller skadegörelser.

Kartläggning

Lägesbilden bygger på enkäter som skickades ut till stadens skolor mellan den 21 februari och 13 mars 2019. Det är tredje året som enkäten genomförs. Enkäten skickades till samtliga kommunala skolor via grundskole- och gymnasiechefer. Dessutom informerades det om enkäten i chefinformationen FREDAG under perioden. En påminnelse skickades ut till de som inte svarat inom den utsatta svarstiden, för att säkerställa att få en bra lägesbild.

Vid förra årets enkät var skolorna anonyma när de svarade. I årets enkät har skolorna uppgett både skolans namn och vilken stadsdel skolan verkar i, vilket gör att skolorna i år kan utgöra en del av stadsdelarnas totala lägesbilder. Ett flertal frågor vid årets enkät har förändras jämfört med enkäten från 2018, vilket gör att det är svårt att göra bra jämförelse mellan åren.

Utbildningsförvaltningen har även skickat ut enkäten till samtliga fristående grund- och gymnasieskolor belägna i Stockholms stad. Dessa utgör en del av stadsdelarnas totala lägesbilder. Fristående grund- och gymnasieskolor finns inte med i analysen i denna handlingsplan. Enkätsvaren visar dock att ett antal fristående skolor önskade mer kunskaper om stadens arbete mot våldsbejakande extremism och är positiva till att bli inkluderade i kartläggningen.

Totalt har 138 skolor i Stockholms stad svarat på enkäten i år, vilket är ett något lägre antal skolor jämfört med året innan. Det är främst svarsfrekvensen från fristående skolor som har sjunkit.

Huvudman/skolform	Antal svar 2018	Antal svar 2019	Förändring antal svar
Kommunala grund- och grundsärskolor	57	80	+ 23
Kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolor	26	22	- 4
Fristående grund- och gymnasieskolor	64	36	- 28

Under 2018 har utbildningsförvaltningen fått in få rapporter om våldsbejakande extremism i KIA (incidentrapporterings system) och genom blanketten med avidentifierad information. Underlaget är för litet för att kunna göra en analys. Materialet används som underlag för att skapa och utveckla bra rutiner i staden om våldsbejakande extremism. Utbildningsdirektör, en grundskolechef och samordnaren mot våldsbejakande extremism har fått ta del av en övergripande lägesbild från Polismyndigheten om våldsbejakande extremism mars 2019.

Polismyndigheten gav en lägesbild av hur de arbetar förbyggande samt om hur de arbetar med eventuella ”återvändare” från kriget i Syrien.

Analys

I utbildningsförvaltningens lägesbild framkommer det att vit makt-miljön är mer framträdande gällande händelser kopplat till våldsbejakande extremism än övriga miljöer. Förra årets kartläggning visade på samma resultat.

Kännedom om stadens arbete mot våldsbejakande extremism

Kännedom om vägledning

Av de svarande kommunala skolorna uppger 90 % av rektorerna att de har kännedom om den framtagna vägledningen. Rektorerna uppger att kännedomen bland medarbetarna om vägledningen är lägre.

Kännedom om avidentifierad blankett

Det är färre som känner till den avidentifierade blanketten. Det är ca 40 % av skolorna som har kännedom om att blanketten finns. Det pågår ett arbete på utbildningsförvaltningen med att öka kännedomen om att anmäla i stadens incidentrapporterings system KIA och att anmäla kränkningar och diskriminering till huvudman, vilket kan påverka resultatet för skolornas del. I KIA kan medarbetare markera att händelsen hänger samman med våldsbejakande extremism. Utbildningsförvaltningen gör uppföljningar på samtliga incidentrapporter där någon medarbetare markerat att händelsen hör samman med våldsbejakande extremism. Vid uppföljningen och när det är aktuellt kan utbildningsförvaltningen stödja skolorna med att fylla i den avidentifierade blanketten.

Kunskap om lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism

Resultatet visar att rektorer som har svarat på enkäten har goda kunskaper om den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism. På gymnasie- och gymnasiesärskolorna uppger 86 % av rektorerna att de har kunskaper om den lokala handlingsplanen. Inom grundskolorna har 80 % av rektorerna kännedom om den. Att resultatet är lägre inom grundskolan kan bero på att de utbildningsinsatser som genomförts i staden främst varit riktade till skolor med elever i årskurs 7 – 9 och gymnasieskolor. Rektorerna uppger att färre medarbetare har kännedom om planen.

Samlad bedömning om kunskapsnivån för att motverka våldsbejakande extremism

Grund- och grundsärskolan

Rektorer som svarat på enkäten uppger att kunskapsnivån om arbetet att motverka våldsbejakande extremism är god. Ett fåtal skolor uppger att de saknar kunskap. Medelvärdet är 2,6 på en femgradig skala där 1 är ingen kunskap och 5 är mycket bra kunskap. Ett antal av utbildningsinsatserna som tidigare gjorts har främst varit riktad till de skolor med elever i årskurs 7 – 9, vilket gör att ett antal skolor som endast har elever i yngre åldrar inte deltagit i samma utsträckning i de utbildningsinsatserna som gjorts. Förvaltningen behöver fortsätta att arbeta för att alla skolor ska ha kunskap om arbetet att motverka våldsbejakande extremism. Förvaltningen behöver också ta ställning till vilka kunskaper personalen kan behöva på skolor som har elever i yngre åldrar. En av skolans främsta uppgifter att motverka våldsbejakande extremism är ett aktivt arbete med skolans demokratiuppdrag.

Gymnasie- och gymnasiesärskolan

Sammantaget uppger rektorerna att kunskapsnivån om arbetet med att motverka våldsbejakande extremism på enheterna är goda. Det finns ingen skola som har svarat att den saknar kunskap. Medelvärdet för de skolor som svarat ligger på 2,9 på en femgradig skala där 1 är ingen kunskap och 5 är mycket bra kunskap.

Skolornas fortsatta arbete med att höja kunskapsnivån för att motverka våldsbejakande extremism

Förvaltningen ska utveckla kompetensen om arbetet med våldsbejakande grupper och kompetenshöjande insatser gällande våldsbejakande grupperingar. I det fortsatta arbetet mot våldsbejakande extremism ska förvaltningen fokusera på att stödja skolorna i deras demokratiska arbete med att lyfta kontroversiella frågor i klassrummen om och hur man kan arbeta praktiskt med skolans demokratiuppdrag. Förvaltningen ska säkerställa att alla skolor har kännedom om utbildningsnämndens handlingsplan och om stadens rutiner vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism.

Samverkan med andra verksamheter och myndigheter

Orosanmälan till socialtjänsten eller anmälan till polisen

Ett antal inrapporterade händelser har föranlett en orosanmälan till socialtjänsten och/eller en polisanmälan. Under året kommer utbildningsförvaltningen att i samverkan med socialförvaltningen erbjuda riktade utbildningar till skolorna för att öka kunskapen om orosanmälningar och säkerställa att arbetet mot bland annat våldsbejakande extremism är känt på stadens skolor.

Samverkan myndigheter och aktörer

Vid frågan om samverkan med olika myndigheter och aktörer kan man utläsa från enkätsvaren att skolorna önskar en ökad samverkan med polis och socialtjänst. Av de grund- och grundsärskolor som svarat uppger 75 % att de har befintlig samverkan med socialtjänsten och 67 % har en samverkan med polisen. Inom gymnasie- och gymnasiesärskolan uppger 46 % av skolorna att de har en samverkan med socialtjänsten och 50 % har en befintlig samverkan med polisen.

Socialtjänsten och polisen är viktiga samverkansparter för skolorna. Det pågår ett aktivt samarbete mellan utvalda grundskolor i ytterstaden med att öka skolnärvaron och bättre skolresultat genom att bilda skolsociala team.

Svarsfrekvens

Totalt har 138 skolor i Stockholms stad svarat på årets enkät. Av dessa var 102 kommunala skolor. Det är en ökning jämfört med förra året. Förvaltningen ser att deltagandet i enkäten är mycket lägre i vissa stadsdelar och behöver ta reda på vad den stora skillnaden beror på för att kunna säkerställa en högre svarsfrekvens från alla skolor i alla stadsdelar framledes.

Utbildningsnämnden uppdrag och åtgärder kopplat till våldsbejakande extremism

Skolans roll i det främjande och förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism är främst att:

- Främja skolnärvaro och att elever fullföljer sin skolgång.
- Skapa en trygg skolmiljö som är fri från kränkningar och diskriminering och bygga tillitsfulla relationer mellan elever och skolpersonal.
- Främja demokratiska värderingar på skolan och undervisa och lyfta samtal kring kontroversiella frågor, demokrati och källkritik med eleverna.
- Ha normkritiskt förhållningsätt i undervisningen.
- Utveckla samverkan i befintliga strukturer med andra myndigheter och verksamheter.

Främja demokratiska värderingar

En del i skolans uppdrag är att främja demokratiska värderingar. Av skollagen framgår att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Detta kommer också till uttryck i läroplanerna, kursplanerna och ämnesplanerna, som styr utbildningens och undervisningens utformning och innehåll. Bland de övergripande målen i grundskolans läroplan ingår att ”ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället”. Av läroplanen för gymnasieskolan framgår det att de värden som utbildningen ska gestalta och förmedla är ”människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor”. Motsvarande skrivning finns i grundskolans läroplan. Styrdokumentet fokuserar även på mänskliga rättigheter, kunskap om nationella minoriteter samt vikten av likabehandling.

Stadens skolor arbetar löpande inom ramen för undervisningen och utbildningen med frågor som belyser mänskliga rättigheter (MR) och medmänskliga skyldigheter. Arbetet sker på olika sätt utifrån lokala förutsättningar och behov och i samverkan med flera olika parter. Arbetet sker på skolan men också genom olika teaterföreställningar, studiebesök och resor såväl inom som utanför landet.

Undervisa i källkritik

På stadens skolor undervisas elever i källkritik. Det är främst lärare och skolbibliotekarier som leder detta arbete. Mediateket erbjuder kompetenshöjande insatser och stöd inom området till personal. Utöver detta finns stöd att få genom andra aktörer, till exempel Statens medieråd, Internetstiftelsen och Forum för levande historia. Det pågår ett utvecklingsarbete på utbildningsförvaltningen med att utveckla webbplatsen Pedagog Stockholm. Den nya webbplatsen kommer bland annat innehålla information och stöd om hur man kan arbeta med källkritik.

Ett normkritiskt förhållningssätt

Utbildningsförvaltningen har under flera år erbjudit utbildning i normkritik i samarbete med Södertörns högskola och Mångkulturellt centrum i Botkyrka. Utbildningen har omfattat 7,5 högskolepoäng. Utöver detta har förvaltningen erbjudit extra medel till skolor som vill utveckla arbetet med normkritik, HBTQ och värdegrundsarbete. I arbetet med våldsprevention (Mentorer i våldsprevention och Agera tillsammans), som pågår på ett antal skolor i staden, är en av kärnkomponenterna att lyfta och samtala med eleverna om bland annat normer.

En trygg skolmiljö – bygga tillitsfulla relationer

Alla skolor ska arbeta för trygghet och studiero samt arbeta främjande och förebyggande mot kränkningar och diskriminering. En plan för det förebyggande arbetet mot kränkningar, trakasserier och diskriminering ska göras årligen och utgå från en kartläggning av skolans behov och identifierade risker. Det är viktigt att skolorna i detta arbete är uppmärksamma på signaler om förekomsten av våldsbejakande extremism. De förebyggande åtgärder som ska vidtas utifrån kartläggningen ska dokumenteras i en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Denna utarbetas tillsammans av skolledning, lärare och elever. Alla skolor ska göra sin egen lokala plan.

Det pågår ett systematiskt kvalitetsarbete mot kränkningar och diskriminering på grund- och grundsärskolorna i staden. Under 2017 skickades cirka 3 500 anmälningar om kränkande behandling från skolorna till förvaltningen. Under läsåret 2017/2018 följdes anmälan om upprepade kränkningar och kränkningar personal-elev upp genom att förvaltningen granskade anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning. Hösten 2018 genomfördes bland annat utbildningsinsatser om det förebyggande arbetet. Under 2018 gjordes cirka 5 500 anmälningar om kränkande behandling från skolorna till huvudman, vilket är en markant ökning av anmälningar från stadens grund- och grundsärskolor.

Gymnasieskolorna skickade in 42 anmälningar om kränkningar till huvudmannen 2017. Under 2018 skickades 39 anmälningar in. Alla anmälningar kartläggs och följs upp på resultatdialoger med rektorer.

Utbildningsnämnden ska fortsätta samarbetet med socialnämnden. Ett antal skolor i staden fortsätter genomföra våldspreventiva insatser under 2019. Många skolor samverkar med stadsdelarna och polisen i arbetet med våldspreventionsprogrammen Mentorer i våldsprevention och Agera tillsammans. Förvaltningens arbete, i samverkan med socialförvaltningen, är att stödja skolorna och stadsdelarna i deras fortsatta arbete med att implementera våldsprevention på skolorna och att stödja nya skolor som vill påbörja arbetet. Genom arbetet med våldsprevention skapar man tillitsfulla relationer mellan elever och personal på skolan, i stadsdelen och polis.

Främja skolnärvaro och att elever fullföljer sin skolgång.

Under 2018 kom ett förtydligande i skollagen om att grund- och grundsärskolor ska skyndsamt utreda långvarig och/eller upprepad frånvaro i samverkan med elevhälsoteam och vårdnadshavare. Förvaltningen stödjer de kommunala skolorna i utredningen och säkerställer att skolorna följer lagen. Förvaltningen följer upp frånvaron på skolnivå månatligen i syfte att

stötta skolorna för att fånga upp mönster samt för att inleda samverkan med socialtjänsten för att säkerställa alla elevers skolgång.

Liknande förtydligande har införts när det gäller elever i gymnasieskolan. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda, ska även en sådan utredning inledas.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst i de skolsociala teamen, ska stärkas och syfta till elevernas bästa, inklusive deras skolgång, skolnärvaro och kunskapsinläring.

Under förra året bytte gymnasieskolorna schema- och frånvarohanteringsystem. Övergången mellan två olika system medförde att inga uppgifter om frånvaro kunde redovisas i tertiärrapport 2. Baserat på enskilda skolrapporter har i efterhand en sammanställning på total nivå beräknats för läsåret 2017/2018. Årets resultat indikerar på en minskning av frånvaron med 1,1 procentenheter. Denna minskning beror främst på en minskning av den anmälda frånvaron. Då insamlings- och beräkningsrutinerna var nya för året kan det inte uteslutas att detta också kan ha bidragit till det förändrade resultatet.

Utveckla samverkan

Samarbetet mellan skola, stadsdel, polis och andra myndigheter ska utvecklas och fördjupas för att säkerställa att de elever som behöver stöd fångas upp samt motverka bland annat kriminalitet och radikaliserings.

Aktiviteter för Utbildningsnämnden

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Vid samverkansträffar/möten mellan skola, polis och socialtjänst ska frågan om våldsbejakande extremism finnas med på dagordningen	Ordförande eller den som ansvarar för olika lokala samverkans forum för barn och unga och vid lokala brottsförebyggande råden.	2019	Handlingsplan mot VBE 2020.
Samverkan mellan skola, polis och socialtjänst om barn och unga som riskerar att radikaliserar eller hamna i kriminalitet.	SIG (socialinsatsgrupp) SST (skolsociala team)	2019	VB
En representant från utbildningsförvaltningen deltar i en stadsövergripande arbetsgrupp för att skapa samverkan, öka kunskapen i staden för att motverka våldsbejakande extremism.	Förvaltningens samordnare mot våldsbejakande extremism	2019	VB och handlingsplan mot VBE 2020
Grundskole- och gymnasiechefer ska ha kunskap om respektive stadsdelsförvaltningars handlingsplaner avseende VBE	Grundskole- och gymnasiedirektörer	2019	Handlingsplan mot VBE 2020
Fortsätta utveckla samverkan mellan skolor, stadsdel och polis i arbetet med våldsprevention (MVP och Agera tillsammans).	Förvaltningens samordnare för våldsprevention i samverkan med socialförvaltningen och SLK	2019	VB
Fortsatt utveckling av det systematiska arbetet om kränkningar och diskriminering på skolorna samt trygghet och studiero	Skoljuridiska gruppen, grundskole- och gymnasieavdelning	2019	VB
Utveckla utbildningsförvaltningens arbete gällande att följa upp elevers skolfrånvaro	Grundskoleavdelningen	2019	VB
Utbildningsförvaltningen ska utreda vilka kontroller av styrelse och huvudmannen som kan göras vid ägarprövning för fristående förskoleverksamhet för att säkerställa att det inte finns kopplingar till våldsbejakande extremism.	Förskoleavdelning på utbildningsförvaltningen	2019	VB och handlingsplan mot VBE 2020
Nya Pedagog Stockholm – samlar information (VBE, demokratiuppdraget, trygghet, våldsprevention)	Kommunikationsenheten och förvaltningens samordnare	2019	VB
Utbildningsförvaltningen ska utreda vilket ansvar som finns i förhållande till fristående skolor och fristående förskolor gällande arbetet mot våldsbejakande extremism.	Grundskole- och gymnasieavdelning	2019	Handlingsplan mot VBE 2020
All personal på skolorna ska om de upptäcker eller uppmärksammar tecken på våldsbejakande extremism agera och använda Stockholms stads rutiner vid oro eller händelse. Vid oro för elev ska alltid en orosanmälan till socialtjänsten göras.	Rektor	2019	Handlingsplan mot VBE 2020.
Förvaltningen ska säkerställa att deltagandet i enkäten 2020 har högre svarsfrekvens från alla stadsdelar.	Förvaltningens samordnare Grund- och gymnasiechefer	2019	Handlingsplan mot VBE 2020
Sprida information och kunskaper till förvaltningens medarbetare om nämndens handlingsplan, stadens vägledning, blanketten för aidentifierad information och VBE-sidan på intranätet.	Förvaltningens samordnare	2019	VB

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer våldsbejakande extremism ska fräntas all typ av stöd i den mån de har sådant.

Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
<p>En representant från utbildningsförvaltningen deltar i en stadsövergripande arbetsgrupp för att titta på föreningsbidrag och lokaluthyrning. Gruppen ska ta fram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En enhetlig checklista för hur och vilken information som ska inhämtas när en aktör ansöker om bidrag eller önskar hyra en lokal. • En stadsövergripande rutin för dokumentation från ansökan till beslut. • En stadsövergripande rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras. • Avtal som möjliggör för staden att kontrollera uthyrningar och vid behov säga upp avtalet. <p>I arbetsgruppen ingår representanter från Social-, arbetsmarknads-, idrotts-, kultur- och utbildningsförvaltningarna, Spånga-Tensta sdf och Skärholmens sdf. Även representanter från stadens juridiska avdelning ingår.</p>	<p>SLK och centrala samordnaren mot våldsbejakande extremism</p>	<p>Klar juni 2019</p>	<p>Handlingsplan mot VBE 2020</p>
<p>Implementera de nya stadsövergripande rutinerna för såväl föreningsbidrag som uthyrning av lokaler när de är beslutade av stadsledningskontoret.</p>		<p>190901</p>	<p>VB</p>

Kompetenshöjande insatser

Behovet av kunskapshöjande åtgärder är fortsatt stort. En webbaserad grundutbildning avseende våldsbejakande extremism har tagits fram och finns i alla anställdas utbildningsportal. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal genomgår grundutbildningen samt deltar i andra stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida

<https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

På sidan finns en vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism, kontaktuppgifter till alla samordnare, handlingsplaner, symbolsammanställning, rapporter, boktips, poddar filmade föreläsningar med mera.

Kompetenshöjande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Under 2019 ska prioriterade medarbetare och chefer ⁴ inom förvaltningen genomgå stadens webbaserade grundutbildning mot våldsbejakande extremism. Utbildningen kan genomföras enskilt eller i grupp.	Utbildningsdirektör Grund- och gymnasiedirektör Grund- och gymnasiechefer Avdelningschefer Rektorer	2019	Handlingsplanen mot VBE 2020
I samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen erbjuda fördjupningsutbildningar för lärare inom grundskola och gymnasieskola i yttrandefrihetens gränser och om skolans demokratifrämjande arbete.	Förvaltningens samordnare i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen samordnare	Hösten 2019	Handlingsplan mot VBE 2020
Informera på intranätet och Nya Pedagog Stockholm om webbutbildning, som ger grundläggande kunskaper om våldsbejakande extremism.	Förvaltningens samordnare	2019	Handlingsplanen mot VBE 2020
I samarbetet med socialförvaltningen erbjuda kompetenshöjande utbildningsinsatser om orosanmälningar till socialtjänsten och information om våldsbejakande extremism och våldsprevention.	Förvaltningens samordnare i samverkan med socialförvaltningens samordnare	Våren 2019	T2 och handlingsplanen mot våldsbejakande extremism 2020
Erbjuda kompetenshöjande utbildningar kring normkritik för skolpersonal.	Utbildningsförvaltningen Utbildningsförvaltningen i samverkan med socialförvaltningen.	2019	VB och handlingsplanen mot våldsbejakande extremism 2020

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under inriktningsmålet *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*.

Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2020.

⁴ Förvaltningsledning, förskole-, grund- och gymnasieskolans ledningsgrupper, alla medarbetare på förskole-, grund- och gymnasieavdelningarna, medarbetare på SKUM, språkcentrum, START Stockholm, skolhälso-, elevhälsans professionsstöd, berörd personal på medieteket, alla rektorer och biträdande rektorer samt andra relevanta yrkesgrupper som rektor bedömer ska genomföra webbutbildningen under 2019 (till exempel SO-lärare, skolbibliotekarie, elevhälsans personal eller trygghetsgrupp).